

Wymagania edukacyjne z przedmiotu historia dla klasy IV opracowane do programu nauczania *Wczoraj i dziś* wydawnictwa *Nowa Era* na rok szkolny 2020/2021

Semestr I

Ocena dostateczna- wymagania konieczne i podstawowe

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: *dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne*
- rozróżnia pracę historyków i archeologów
- potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych
- wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki
- dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych
- poprawnie posługuje się terminami: *tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”, patriotyzm*
- poprawnie posługuje się terminami: *państwo, region, mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia*
- wymienia elementy współtworzące państwo
- wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze
- przedstawia polskie symbole narodowe
- wskazuje na mapie stolicę państwa
- poprawnie posługuje się terminami: *chronologia, okres p.n.e. i n.e*
- zamienia cyfry arabskie na rzymskie
- wyjaśnia, czym jest epoka historyczna
- porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)
- samodzielnie przyporządkowuje wydarzenia stuleciom

- poprawnie posługuje się terminami: *legenda, symbol*
- przygotowuje proste plany miejscowe
- objaśnia symbole legendy mapy
- wyjaśnia, czym jest skala mapy
- odczytuje z mapy podstawowe informacje
- poprawnie posługuje się terminem: *Piastowie*
- przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego
- wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”
- poprawnie posługuje się terminami: *misja, relikwie*
- zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025
- charakteryzuje postać św. Wojciech
- poprawnie posługuje się terminami: *dynastia, uczta u Wierzyńka*
- zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370
- wyjaśnia powiedzenie – *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną*
- poprawnie posługuje się terminem: *unia*
- zna wydarzenia związane z datami: 1385
- przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie
- poprawnie posługuje się terminami: *rycerz, kopia, kodeks honorowy*
- zna wydarzenia związane z datami: 1410
- charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego
- wyjaśnia powiedzenie: *polegać jak na Zawiszy*
- poprawnie posługuje się terminami: *astronomia*
- wyjaśnia powiedzenie: *wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię*

Jeżeli uczeń opanował te umiejętności przynajmniej w połowie, a większość potrafi zastosować z pomocą nauczyciela-otrzymuje **ocenę dopuszczającą**; jeśli nie spełnia tych wymagań-ocenę **niedostateczną**

Ocena dobra - wymagania rozszerzające

Uczeń opanował wiedzę i umiejętności wymienione wyżej, a ponadto spełnia większą część wymagań rozszerzających, tj.:

- wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych
- wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej
- wyjaśnia, czym jest genealogia
- wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę
- podaje przykłady regionalnych tradycji
- charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów
- wskazuje Polskę na mapie świata
- wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta
- rozróżnia pojęcia *naród* i *społeczeństwo*
- przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych
- wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe
- podaje cezury czasowe epok historycznych
- wyjaśnia, czym jest kartografia
- wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka
- wymienia legendarnych protoplastów Mieszka
- przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu
- zna wydarzenia związane z datami: 997, 1025

- opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów
- przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego
- wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego
- wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego
- opisuje zjazd monarchów w Krakowie
- wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej
- wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego
- wymienia postanowienia unii w Krewie
- charakteryzuje rycerski kodeks honorowy
- przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim
- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem
- wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec
- przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika

Ocena bardzo dobra- wymagania dopełniające

Na ocenę bardzo dobrą uczeń musi całkowicie opanować powyższe umiejętności, powinien również samodzielnie wyciągać wnioski, ujmować treści historyczne w związki przyczynowo-skutkowe, krytycznie odnosić się do wydarzeń z przeszłości oraz porównywać epoki i okresy. Na ocenę dobrą uczeń musi opanować powyższe umiejętności w większej części (około 75%).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykazuje się rozległą wiedzą historyczną, świadczącą o uzdolnieniach historycznych, ponadto wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych . Bierze czynny

udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą, np. pomagając słabszym koleżankom i kolegom w nauce.

Ocenianiu kształtującemu w I semestrze podlegać będą umiejętności z zakresu mierzenia czasu historycznego.

Semestr II

Ocena dostateczna- wymagania konieczne i podstawowe

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: *kanclerz, hetman, szlachta*
- charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego
- poprawnie posługuje się terminami: *potop szwedzki, wielki wezyr, husaria, odsiecz*
- zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania
- poprawnie posługuje się terminami: *rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy*
- wymienia państwa, które dokonały rozbiorów
- zna wydarzenia związane z datami: 3 maja 1791 r., 1794, 1795
- charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki
- poprawnie posługuje się terminami: *emigracja, legiony, hymn narodowy*
- charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego
- poprawnie posługuje się terminami: *zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka, działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie*
- wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie
- charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej
- zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864

- charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta
 - poprawnie posługuje się terminami: tajne nauczanie, *Nagroda Nobla*, *Uniwersytet Latający*, *laureat*
 - charakteryzuje postać i Marii Skłodowskiej-Curie
 - wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim
 - poprawnie posługuje się terminami: *I wojna światowa*, *Naczelnik Państwa*, *II Rzeczpospolita*
 - charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego
 - sytuuje w czasie, opowiada o Eugeniuszu Kwiatkowskim i budowie Gdyni
 - wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego
 - poprawnie posługuje się terminem: *okupacja*, *łapanki*, *Armia Krajowa*, *Szare Szeregi*
 - opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją
 - zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r., 1945
 - charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego
- poprawnie posługuje się terminem „*żołnierze niezłomni*”, *obozy koncentracyjne*, *holocaust*, *opozycja antykomunistyczna*
- opowiada o żołnierzach niezłomnych Witoldzie Pileckim, Danucie Siedzikównie, Ince
 - wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej
 - poprawnie posługuje się terminami: *papież*, *konklawe*, *kardynał*, *pontyfikat*
 - wyjaśnia, dlaczego w czasach komunizmu ukształtowała się opozycja
 - poprawnie posługuje się terminami: strajk, *związek zawodowy*, „*Solidarność*”, *stan wojenny*, *Okrągły Stół*
 - zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989
 - wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych

– zna głównych bohaterów „Solidarności” – L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę

Jeżeli uczeń opanował te umiejętności przynajmniej w połowie, a większość potrafi zastosować z pomocą nauczyciela-otrzymuje ocenę dopuszczającą; jeśli nie spełnia tych wymagań-ocenę niedostateczną

Ocena dobra- wymagania rozszerzające

Uczeń opanował wiedzę i umiejętności wymienione wyżej, a ponadto spełnia większą część wymagań rozszerzających, tj.:

- charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego
- zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683
- wyjaśnia słowa Zamoyskiego: *Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*
- przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry
- przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja
- opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego
- opowiada o bitwie pod Raclawicami i roli kosynierów
- opisuje Legiony Polskie we Włoszech
- charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim
- wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną
- opisuje charakter , przebieg i skutki powstania styczniowego
- wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający
- przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla
- przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej
- wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym

- opisuje przebieg Bitwy Warszawskiej
- wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego
- przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego
- opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem
- przedstawia przebieg powstania warszawskiego
- charakteryzuje postać i działalność Witolda Pileckiego
- opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich
- ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka
- opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL
- charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu
- przedstawia główne postulaty „Solidarności”
- wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny
- wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu

Ocena bardzo dobra- wymagania dopełniające

Uczeń spełnia wymagania z wymienionych zakresów oraz wykazuje się zrozumieniem procesów historycznych; powinien również samodzielnie wyciągać wnioski, ujmować treści historyczne w związku przyczynowo-skutkowe, krytycznie odnosić się do wydarzeń z przeszłości oraz porównywać epoki i okresy.

Ocena celującą otrzymuje uczeń, który wykazuje się rozległą wiedzą historyczną, świadczącą o uzdolnieniach historycznych, ponadto wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych przygotowuje indywidualny pokaz swojej wiedzy w Tygodniu Nauki. Bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą, np. pomagając słabszym koleżankom i kolegom w nauce.

Ocenianiu kształtującemu w II semestrze podlegać będzie analiza tekstów źródłowych z zastosowaniem prostych pytań pomocniczych.

Powyższe wymagania są zgodne z Rozporządzeniem MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. D.u 2017 poz. 365.